

شرح واحدهای فرآیندی و تاسیساتی پالایشگاه‌های پارس جنوبی (فازهای ۱۵ و ۱۶)

گردآوری و تنظیم: تحریریه سفیر امید

۳ توصیف فرآیند

در جریان انتقال سیال (سه فازی) از سرچاه‌ها به داخل پالایشگاه توسط دو لوله ۱۳۲ اینچ امکان تشکیل هیدرات وجود دارد. هیدرات ماده جامدی است که از ترکیب هیدروکربن و آب در دمای پائین حاصل می‌شود و سبب مسدود شدن خط لوله می‌گردد. به منظور جلوگیری از تشکیل هیدرات در خطوط لوله انتقال گاز و مایعات همراه با آن، محلول ۷۰ درصد گلیکول به خط‌های لوله ۱۳۲ اینچ تزریق می‌گردد. معمولاً برای جلوگیری از خوردگی آمین نیز به خطوط اشاره شده تزریق می‌شود. محلول MEG تزریق شده از طریق خطوط ۱۳۲ اینچ به خشکی برمی‌گردد. این محلول به همراه میعانات گازی در Slug catcher از گاز جدا شده و به واحدهای ۱۰۳ یا ۱۱۰ (واحد تثبیت میعانات گازی) ارسال می‌شود. سپس از این واحدها، محلول گلیکول ۳۰ درصد به واحد ۱۰۲ ارسال می‌گردد. در این مرحله و در واحد ۱۰۲ با تبخیر آب گلیکول از ۳۰ درصد به ۷۰ درصد تغلیظ می‌شود.

در این واحد دو مخزن برای ذخیره گلیکول غنی شده Rich MEG و دو مخزن برای ذخیره برای گلیکول رقیق Lean MEG در نظر گرفته شده است، ظرفیت هر کدام از این مخازن ۱۰۰۰ متر مکعب می‌باشد. برای تزریق MEG به خط لوله دریائی از سه دستگاه پمپ رفت و برگشتی Reciprocating استفاده می‌شود. (دو دستگاه از این پمپ‌ها در حالت عادی فعال و یک دستگاه از آنها آماده به کار می‌باشد)

۴ عملیات احیاء

برای احیاء Rich MEG شش پکیج Package وجود دارد (۴ پکیج در سرویس و ۲ پکیج آماده به کار)، Rich MEG از واحد ۱۰۳ به سمت این پکیج‌ها فرستاده می‌شود و جریان کلی بین آنها تقسیم می‌گردد. در صورت افزایش فشار غیرنرمال در هدر مشترک واحد در اثر متوقف شدن یک یا چند پکیج و یا انتقال مقدار زیادی گلیکول، شیر کنترل فشار، فشار اضافی را به Rich MEG Flash Drum تخلیه می‌کند. Rich MEG ابتدا وارد فلش درام می‌شود که فشار آن توسط نیتروژن در حدود ۴ بار کنترل می‌شود، در این درام هیدروکربن‌ها در صورت وجود جدا می‌شوند و به مشعل فرستاده می‌شود. Rich MEG خروجی از فلش درام پس از عبور از فیلتر کارتریج برای جداسازی ذرات جامد و فیلتر ذغالی برای جداسازی ذرات هیدروکربن‌های سنگین و گذشتن از مبدل حرارتی، وارد Still Column می‌شود که در بالای ریویلر قرار گرفته است. دمای ریویلر ۱۳۵°C است.

واحد ۱۰۲: واحد احیاء گلیکول

هدف این واحد، تغلیظ محلول آبی گلیکول [MEG (Mono Ethylene Glycol)] می‌باشد. گلیکول در واحدهای ۱۰۳ یا ۱۱۰ از میعانات گازی جدا می‌شود. گلیکول تغلیظ شده در واحد ۱۰۲ از طریق دو خط لوله دریائی Piggy back line ۴ اینچی به سکوها دریائی منتقل شده و به ابتدای خط‌های ۱۳۲ اینچ تزریق می‌گردد. این واحد میان دو فاز ۱۵ و ۱۶ مشترک می‌باشد و شامل ۶ پکیج تغلیظ و بازیافت محلول گلیکول است، در شرایط عادی ۴ پکیج در سرویس بوده و ۲ پکیج در حالت آماده به کار Standby می‌باشند.

۱ مشخصات خوراک

Main Component	Design Flow rate (kg/h)
MEG	27758
H ₂ O	45289
Total	73047
Operating Pressure	13.0 Bar a
Operating Temperature	59 °C

- فشار طراحی: ۴۶.۵ barg

- دمای طراحی: ۸۵°C

۲ مشخصات محصول

الف- ۷۰ درصد وزنی محصول MEG برای ارسال به سکوها

- فشار عملیاتی: ۲۱۴.۸ barg

- دمای عملیاتی: ۷۰°C

- فشار طراحی: ۲۳۴ barg

- دمای طراحی: ۸۵°C

ب- ارسال آب اضافی به واحد ۱۰۹

- فشار عملیاتی: ۳.۳ barg

- دمای عملیاتی: ۹۰°C

واحد ۱۰۳: تثبیت میعانات گازی

هدف از این واحد تثبیت میعانات گازی و جداسازی ترکیبات سبک و نیز

جداسازی MEG می‌باشد.

۱ توصیف فرآیند

مایعات جداشده در سیلابه گیر به دو واحد تثبیت میعانات (برای هر فاز یک واحد) فرستاده می‌شوند. عملکرد این واحد جداسازی ترکیبات سبک از خوراک خام و تولید میعانات گازی تثبیت شده با $RVP=12\text{ psi}$ در زمستان و $RVP=10\text{ psi}$ در تابستان می‌باشد. مخلوط هیدروکربن و گلیکول ابتدا در مبدل، پیش گرم شده و سپس وارد **preflash drum** می‌شود، در آنجا جداسازی اولیه صورت می‌گیرد. فاز گازی به **suction drum** مرحله دوم **off gas compressor** ارسال می‌شود. محلول آب/گلیکول نیز جهت بازیافت به واحد ۱۰۲ ارسال می‌شود و میعانات گازی به نمک‌زدا **Desalter** ارسال می‌شود.

جداسازی نمک و محلول گلیکول از فاز هیدروکربن در نمک‌زدا **Desalter** انجام می‌شود. برای افزایش راندمان جداسازی نمک از فاز هیدروکربن به جریان ورودی نمک‌زدا، آب تزریق (اضافه) می‌شود.

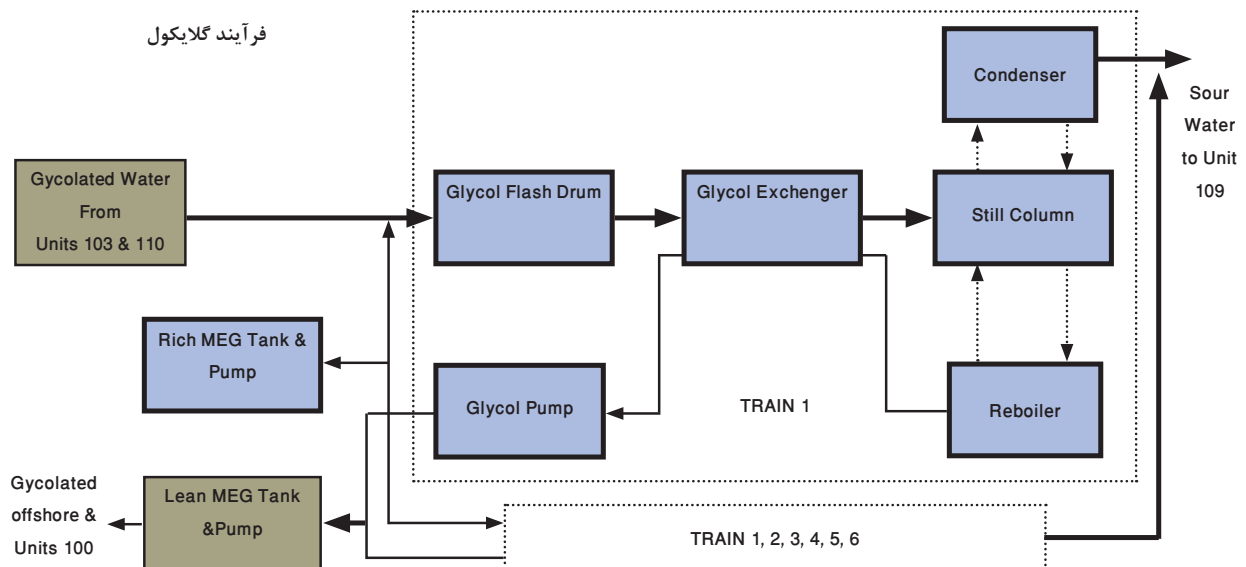
برای اطمینان از جداسازی بهینه آب همراه با گلیکول و میعانات دمای عملیاتی نمک‌زدا در 71.6°C ثابت نگه داشته می‌شود. این عمل توسط گرمایش سیال ورودی به نمک‌زدا با میعانات تثبیت شده در مبدل $102\text{--}E\text{--}103$ انجام می‌شود. آب تازه به جریان بالادست نمک‌زدا جهت تماس بهینه تزریق می‌شود. نمک‌زدا فاز آبی و آلی را توسط اثر الکترواستاتیکی از هم جدا می‌کند. آب جدا شده در نمک‌زدا به واحد احیاء و تزریق MEG فرستاده می‌شود. سپس میعانات خام با فشار 10 barg به برج تثبیت کننده میعانات فرستاده می‌شود. ترکیبات سبک بعنوان بخار از بالای تثبیت کننده خارج شده و مایعات همراه بعنوان جریان برگشتی به برج برگشت داده می‌شوند.

آب موجود در MEG در ریویولر بخار شده و به سمت بالا می‌رود، سپس در کولرهای هوایی سرد شده و پس از جمع شدن آب ترش در محفظه جریان برگشتی قسمتی از آن به واحد ۱۰۹ برمی‌گردد، در قسمت دیگر آن به **Still Column** برمی‌گردد. به منظور جلوگیری از خوردگی مسیر لوله از ماده شیمیایی بازدارنده از خوردگی **Corrosion Inhibitor** استفاده می‌شود.

MEG غلیظ شده، ۷۰ درصد وزنی که **Lean MEG** نامیده می‌شود، از ریویولر خارج شده و برای خنک شدن وارد مبدل حرارتی گلیکول غنی / گلیکول رفیق ($101\text{--}E\text{--}102$) سپس توسط پمپ به سمت هدر ورودی تانک‌های **Lean MEG** فرستاده می‌شود. گلیکول هدر رفته از طریق واحد ۱۴۶ (تانک $102\text{--}T\text{--}146$) تامین می‌گردد. (همچنین پمپ $110\text{--}P\text{--}102$ برای تامین گلیکول در زمان راه‌اندازی در نظر گرفته شده است).

گلیکول ۷۰ درصد در تانک‌ها **Lean** ذخیره شده و توسط پمپ‌های تقویت کننده (**Booster Pumps**) و بعد از گذشتن از فیلترها به سمت پمپ‌های تزریق گلیکول فرستاده می‌شود. (سه پمپ تزریق رفت و برگشتی، دو پمپ در سرویس ویکی به صورت آماده به کار **Standby**) امکان ارسال **Lean MEG** به تاسیسات دریایی را فراهم می‌آورند. پمپ **A** به سکوی یکی از فازها و پمپ **B** به دیگری اختصاص داده شده است. یک سیستم **Fluid Coupling** شدت جریان خروجی از پمپ‌ها را کنترل می‌کند. پمپ **C** بین هر دو خط لوله دریایی مشترک می‌باشد. این پمپ در صورت افت فشار تزریق به هر خط لوله به صورت خودکار فعال می‌شود و جریان گلیکول خروجی نیز به شکل اتوماتیک به سوی خط لوله با فشار تزریق کمتر هدایت می‌شود.

پکیج ضد کف برای جلوگیری از به وجود آمدن کف، مواد افزودنی ضد کف را به هر پکیج تزریق می‌کند. پکیج کنترل **PH** در خروجی **Lean MEG Tank** و قبل از **Booster Pump** برای جلوگیری از خوردگی بین تجهیزات دریایی و تجهیزات خشکی مواد افزودنی را تزریق می‌نماید. از **MDEA** به عنوان ماده افزودنی در این پکیج استفاده می‌شود.

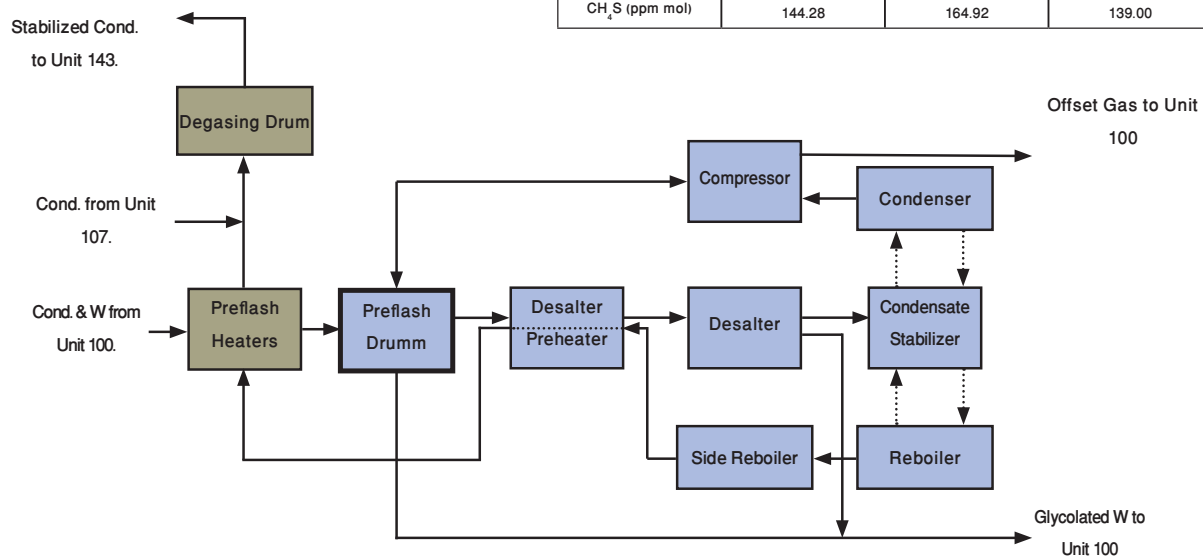


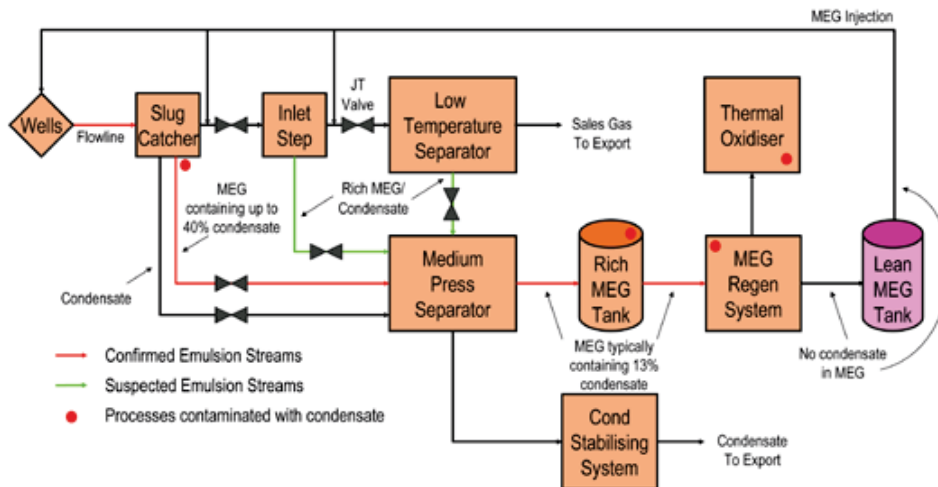
۲ مشخصات خوراک

Composition /Mol	Summer case	Winter case	Depacking case winter
H ₂ O	21.27	18.64	16.84
N ₂	0.34	0.38	0.52
CO ₂	1.33	1.61	1.91
H ₂ S	0.98	1.19	1.27
C ₁	20.21	23.34	31.24
C ₂	4.76	5.03	4.53
C ₃	4.13	5.03	4.53
IC ₄	1.49	1.76	1.46
NC ₄	3.10	3.59	2.89
IC ₅	1.89	2.06	1.59
NC ₅	2.11	2.24	1.77
C ₆ cut	4.08	4.03	3.23
C ₇ cut	5.45	5.05	4.20
C ₈ cut	6.44	5.77	4.94
C ₉ cut	4.62	4.06	3.55
C ₁₀ cut	3.37	2.93	2.60
C ₁₁ cut	2.18	1.88	1.68
C ₁₂ cut	1.50	1.30	1.16
C ₁₃ cut	1.23	1.06	0.95
C ₁₄ cut	0.82	0.71	0.64
C ₁₅ cut	0.55	0.47	0.43
C ₁₆ cut	0.41	0.35	0.32
C ₁₇ cut	0.28	0.24	0.21
C ₁₈ cut	0.28	0.24	0.21
C ₁₉ cut	0.14	0.12	0.11
C ₂₀₊	0.41	0.35	0.32
COS (ppm mol)	7.73	9.42	9.00
CH ₄ S (ppm mol)	144.28	164.92	139.00

تجهیزات این برج عبارتند از:

- ریویلر ۱۰۳-E-۱۰۳ توسط بخار فشار بالا گرم می‌شود.
- ریویلر ۱۰۳-E-۱۰۴ میعان‌ات بالای برج را با میعان‌ات پایین برج تماس داده و گرم می‌کند.
- کندانسور بالای برج جزئی بوده و بخار خروجی از بالای برج را تا دمای C ۶۰ سرد می‌کند.
- محفظه ۱۰۳-D-۱۰۷ یک جداساز سه فازی می‌باشد.
- پمپ ۱۰۳-P-۱۰۲ A/B عملیات جریان برگشتی را انجام می‌دهد.
- دمای پایین برج در تابستان ۱۹۰°C و در زمستان ۱۷۸°C می‌باشد. مواد ضدخوردگی به گاز خروجی از محفظه ۱۰۳-D-۱۰۷ تزریق می‌شود.
- بخار خروجی از تثبیت کننده توسط یک کمپرسور از نوع رفت و برگشتی، همراه با سردسازی و جداسازی بخار-مایع در مرحله میانی کمپرسور، فشرده می‌شود.
- در مرحله اول بخار خروجی از برج وارد محفظه جریان برگشتی ۱۰۳-D-۱۰۷ و پس از آن وارد محفظه جداکننده مایع ۱۰۳-D-۱۰۲ شده سپس وارد کمپرسور ۱۰۳-K-۱۰۱ می‌شود. مایعات احتمالی خروجی از جداکننده وارد محفظه ۱۰۳-D-۱۰۸ می‌شود. گاز خروجی از مرحله اول تا دمای ۶۰°C در کولر هوایی ۱۰۳-A-۱۰۲ سرد شده و به محفظه جداکننده سه فازی مایع-بخار، ۱۰۳-D-۱۱۰ فرستاده می‌شود. آب همراه میعان‌ات احتمالی به واحد ۱۰۹ فرستاده می‌شود. مایع هیدروکربنی به برج تثبیت میعان‌ات، ۱۰۳-C-۱۰۱ برگشت داده می‌شود. جهت جلوگیری از خوردگی اسیدی مقداری ماده ضدخوردگی به این جریان اضافه می‌شود. گاز خروجی از محفظه جداکننده سه فازی مایع-بخار ۱۰۳-D-۱۱۰ با گاز خروجی از محفظه ۱۰۳-D-۱۰۱ به واحد ۱۰۲ (واحد احیاء MEG) فرستاده می‌شود. مایع هیدروکربنی به محفظه تثبیت کننده ۱۰۳-C-۱۰۱ برگردانده می‌شود.
- گاز در کمپرسور ۱۰۳-K-۱۰۱ (مرحله دوم) فشرده شده و در کولر هوایی ۱۰۳-A-۱۰۳ خنک می‌شود و سپس به محفظه جداکننده فشار بالا ۱۰۳-D-۱۰۱/۱۰۲ فرستاده می‌شود.





۲ (ادامه) مشخصات خوراک

میعانات تثبیت شده از پایین برج تثبیت به ترتیب در ریویولر ۱۰۴-۱۰۳-E، پیش گرمکن میعانات نمک زدا ۱۰۲-۱۰۳-E، کولر هوایی میعانات تثبیت شده ۱۰۱-۱۰۳-A، گرمکن Preflash میعانات خنک شده، تبادل حرارت کرده و با محصول C5+، از واحد ۱۰۷ مخلوط شده و به محفظه گاززدا ۱۰۶-۱۰۳-D وارد می شود. کولر هوایی ۱۰۱-۱۰۳-A برای ثابت نگه داشتن صادراتی برابر ۴۰°C طراحی شده است.

قبل از ذخیره سازی میعانات جهت احتیاط در هنگام مواقع خاص عملیاتی، محفظه ۱۰۶-۱۰۳-D تعبیه شده است. افزایش فشار در این محفظه با خارج کردن گاز به مشعل و کاهش فشار با نیتروژن تامین می شود. سپس میعانات در داخل تانک های on-spec 143-T-101A/B/C/D ذخیره می شوند.

میعانات گازی که از لحاظ کیفیت مورد قبول نیستند، برای استفاده های دیگر در تانک off-spec 143-T-102 ذخیره می شوند.

Composition %Mol	Summer case	Winter case	Depacking case winter
ETSH (ppm mol)	1778.69	1891.07	1577.00
PR, THIQL (ppm mol)	1412.52	1375.28	1132.00
BU, THIQ (ppm mol)	501.10	459.22	390.00
HX, THIOL (ppm mol)	1125.36	983.50	867.00
MEG	6.15	5.30	4.78
Total (kmol/h)	3635.99	4215.88	4676.30
Pressure	30.0	30.0	30.0
	Bar a	Bar a	Bar a
Temperature	21.9 °C	5.7 °C	1.2 °C

